

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Zawodowych nr 1
w Strzelcach Opolskich**

Opracowanie: Katarzyna Pająk

Strzelce Opolskie 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

1. WSTĘP

- 1.1. Informacje dotyczące dokumentów stanowiących podstawę analizy.... 5
- 1.2. Informacje o przeprowadzonych wywiadach..... 6
- 1.3. Informacja o seminarium oraz jego uczestnikach 7
- 1.4. Inne źródła danych dla diagnozy 7

2. MIKROEKONOMICZNE ORAZ SPOŁECZNE OTOCZENIE SZKOŁY

- 2.1. Położenie geograficzne szkoły 8
- 2.2. Regionalny i lokalny rynek pracy 9
- 2.3. Lokalne instytucje oraz inicjatywy mające wpływ na sytuację
lokalnego na rynku pracy 17
- 2.4. Prognozy demograficzne 20
- 2.5. Kompetencje kluczowe a lokalny rynek pracy 22

3. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

- 3.1. Krótki opis bazy dydaktycznej 24
- 3.2. Charakterystyka uczniów szkoły 25
- 3.3. Charakterystyka kadry pedagogicznej 26
- 3.4. Współpraca szkoły z instytucjami samorządu lokalnego,
pracodawcami, instytucjami pozarządowymi..... 26
- 3.5. Funkcjonujące w szkole inicjatywy uczniowskie 28
- 3.6. Planowane kierunki rozwoju szkoły..... 28

4. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

- 4.1. Kompetencje kluczowe a kompetencje Zawodowe 29
- 4.2. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów
na lokalnym oraz regionalnym rynku pracy 30
- 4.3. Współpraca szkoły z pracodawcami 32

5. KOMPETENCJE KLUCZOWE W PROCESIE DYDAKTYCZNYM

- 5.1. Znajomość zagadnienia kompetencji kluczowych
przez kadre pedagogiczną..... 34
- 5.2. Dotychczasowe doświadczenia w kształtowaniu
kompetencji kluczowych w procesie dydaktycznym 34

5.3. Formy realizacji podstawy programowej.....	35
5.4. Dotychczasowe doświadczenia szkoły w projektach współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kontekście kształtowania kompetencji kluczowych.....	35
6. PODSUMOWANIE	
6.1. Wnioski	36

1. WSTĘP

Projekt „Szkoła Kluczowych Kompetencji” doczekał się już drugiej edycji. Edycja ta dotyczy rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski centralnej i południowo-zachodniej. Celem głównym jest rozwijanie kompetencji kluczowych u uczniów szkół ponadgimnazjalnych województw dolnośląskiego, opolskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego, poprzez wsparcie procesu nauczania kompetencji kluczowych w szkołach, zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych, wspieranie nauczycieli w przygotowywaniu programów autorskich oraz tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń nauczycieli biorących udział w projekcie¹.

Kompetencje kluczowe to zarazem pewnego rodzaju umiejętności, wiedza oraz postawy. W ramach projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji” będą rozwijane cztery kluczowe kompetencje (porozumiewanie się w językach obcych, matematyczne, informatyczne, przedsiębiorczość) z szerszej listy opracowanej przez Unię Europejską. Projekt będzie trwał do końca 2013 roku.

W ramach projektu zaplanowano wiele działań, m.in. seminaria dla organów prowadzących i pracowników oświaty, które mają na celu określenie oczekiwań co do jakości i kierunków kształcenia w szkołach zawodowych, służące diagnozie sytuacji lokalnej i regionalnej; warsztaty z zakresu rozwijania metodyki kompetencji kluczowych, Wakacyjne Obozy Naukowe, Koła Naukowe, Studium Kompetentnych Liderów, Przedsiębiorstwo Symulacyjne.

Niniejsza diagnoza została opracowana w celu ułatwienia pracy na dalszych etapach projektu, poprzez określenie sytuacji regionu oraz samej szkoły.

1.1. Informacje dotyczące dokumentów stanowiących podstawę analizy

Poszukiwania dokumentów użytecznych do sporządzenia diagnozy zostały odnaleziona przede wszystkim na stronach internetowych Urzędu Wojewódzkiego Województwa Opolskiego. Skrupulatność i rzetelność pracy urzędników umożliwiły zapoznanie się z wieloma dokumentami dotyczącymi sytuacji obecnej, historii oraz rozwoju w szeroko pojętym kontekście społeczno-gospodarczym w obrębie województwa opolskiego. Użyteczne informacje zostały także odnaleziona na stronie internetowej badanej szkoły, ale przede wszystkim w dokumentach aplikacyjnych szkoły do projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. Niezwykle użyteczne okazały się także dokumenty, o których wypełnienie zostali poproszeni zarówno nauczy-

¹ Por. <http://edycja2.kluczowe-kompetencje.pl/index.php?module=articles&id=40>, [dostęp: 5.5.2010].

ciele, jak i dyrekcja. Uzupelnieniem tych wszystkich informacji sluzily dane przedstawione w bazach Glownego Urzedu Statystycznego, glownie w Bazie Danych Regionalnych. Na podstawie tych informacji mozliwe bylo stworzenie odpowiednich tabel i wykresow obrazujacych w sposob niezwykle przystepny analizowane informacje. Aby jeszcze raz wyraźnie zasygnalizowac, jakie dokumenty zostaly wykorzystane w niniejszym opracowaniu, ponizej znajduje sie lista zrodel wykorzystanych do stworzenia niniejszej diagnozy:

- Strona Internetowa Wojewodzkiego Urzedu Pracy w Opolu – wup.opole.pl;
- Analiza sytuacji na rynku pracy wojewodztwa opolskiego w 2009 roku – <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>;
- Raport z badania losow absolwentow szkol zawodowych i wyzszych wojewodztwa opolskiego – II etap, http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Losy_absolwentow_szkol_zawodowych_ponadgimnazjalnych_II_fala_1.pdf;
- Strategia rozwoju wojewodztwa opolskiego na lata 2000–2015, <http://umwo.opole.pl/docs/strategiarozwojuwojewodztwaopolskiegonala.pdf>;
- Baza Demografia Glownego Urzedu Statystycznego, <http://demografia.stat.gov.pl/>;
- Bank Danych Regionalnych Glownego Urzedu Statystycznego, http://www.stat.gov.pl/bdr_n/app/strona.indeks;
- Dokumenty aplikacyjne szkoly do projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”;
- Wypełnione przez przedstawicieli szkoly dokumenty – analiza SWOT, kwestionariusze dla nauczycieli, kwestionariusz dla dyrekcji.

1.2. Informacje o przeprowadzonych wywiadach

Podczas przeprowadzonego w szkole seminarium byla okazja do rozmowy zarowno z nauczycielami uczestniczacyimi w projekcie, jak i pedagogiem szkolnym, panią dyrektor oraz panią wicedyrektor. Rozmowy te w sposob systematyczny i zarazem syntetyczny przedstawily specyfique funkcjonowania szkoly, nakreslily glowne jej problemy i zalety. Wskazaly takze na problemy, z jakimi boryka sie grono pedagogiczne, miedzy innymi z szeroko pojeitym euro sieroctwem i problemem migracji zarobkowej oraz pracy poza wyuczonym zawodem, zarowno podczas wakacji, jak rowniez tuz po zakonczeniu szkoly.

Niezwykle cenny byl kontakt z gronem pedagogicznym w zakresie wypełniania dokumentow – analizy SWOT oraz kwestionariuszy. Pozyskane w ten sposob dane staly sie podstawa do dalszych poszukiwan informacji wzrod innych dostepnych zrodel.

1.3. Informacja o seminarium oraz jego uczestnikach

Seminarium odbyło się w badanej szkole. Według scenariusza podzielone było na kilka etapów. Poszczególne etapy seminarium miały na celu przybliżenie gronu pedagogicznemu idei projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. Miały także przedstawić ideę kompetencji kluczowych, zarówno szeroko w kontekście ich genezy, jak i szczegółowo, zwracając uwagę na cztery doskonalone w projekcie kompetencje, czyli informatyczne, języków obcych, matematyczne i przedsiębiorczości. Podczas seminarium zostały więc przedstawione idee i cele działania w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. Był także czas na rozwianie wątpliwości i odpowiedzi na pytania w związku z projektem, które mieli uczestnicy seminarium.

W seminarium uczestniczyli zarówno nauczyciele jak i dyrekcja. Osobowo obecni byli:

- dyrektor szkoły,
- wicedyrektor,
- nauczycielka podstaw przedsiębiorczości,
- nauczycielka języka niemieckiego,
- nauczycielka techniki biurowej, podstaw przedsiębiorczości,
- nauczyciel geografii.

1.4. Inne źródła danych dla diagnozy.

Dodatkowym, niezwykle cennym źródłem była strona internetowa szkoły, <http://www.zsz1strzelce.pl/>, [dostęp: 18.4.2010]. Z tej strony pochodzą informacje o prowadzonych kierunkach i specjalnościach, inicjatywach uczniowskich i szeroko pojętej działalności szkoły. Strona internetowa szkoły stała się także źródłem zdjęć wykorzystanych w niniejszym opracowaniu. W pracach nad tym dokumentem przydatna była także strona internetowa Samorządu Województwa Opolskiego, <http://umwo.opole.pl/>, [dostęp: 18.4.2010]. Dostarczyła ona wielu danych, analiz i spostrzeżeń związanych z funkcjonowaniem regionu i całego województwa. Przydatna okazała się także strona internetowa powiatu strzeleckiego, a przede wszystkim znajdujący się tam Biuletyn Informacji Publicznej, www.bip.strzelceopolskie.pl.

2. MIKROEKONOMICZNE ORAZ SPOŁECZNE OTOCZENIE SZKOŁY

2.1. Położenie geograficzne szkoły

Województwo opolskie jest położone w południowo-zachodnim regionie Polski – graniczy z Czechami oraz czterema polskimi województwami: dolnośląskim, wielkopolskim, łódzkim i śląskim.

Obszar regionu to 9412 km² (3% pow. kraju), a mieszka tutaj około 1,044 tys. osób (co stanowi około 2,7% ludności kraju).

Stolicą województwa jest Opole, a większe miasta to przede wszystkim: Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg, Kluczbork, Paczków, Prudnik, Byczyna, Krapkowice, Głogówek, Strzelce Opolskie, Namysłów, Głuchołazy².

Region położony jest na trasie ważnych linii komunikacyjnych. Przede wszystkim jest to szlak komunikacyjny wschód–zachód. Nie należy oczywiście zapominać o infrastrukturze kolejowej oraz o obecności odrzańskiego szlaku wodnego.

Przez teren województwa przebiega najważniejsza dla południowej części kraju autostrada A-4, będąca częścią transeuropejskiej trasy Berlin–Kijów. Na południowej granicy znajduje się sześć przejść granicznych osobowo-towarowych z Czechami. Położenie na trasie międzynarodowej magistrali kolejowej wschód–zachód, która w perspektywie ma być włączona do Europejskiego Transportu Kolejowego, stwarza solidne podstawy do dynamicznego rozwoju regionu. **Opolszczyzna, to jeden z najlepiej rozwiniętych obszarów kraju w zakresie infrastruktury – gęstość sieci dróg publicznych wynosi 90,9 km na 100 km kwadratowych³.**

Opolszczyzna jest regionem, na którym splatają się ze sobą kultury polska, śląska, niemiecka i czeska. Być może specyfika regionu przyczyniła się do zaciętej walki o utrzymanie województwa opolskiego podczas kształtowania nowego podziału administracyjnego kraju, w 1998 roku⁴.

Informacje o gminie, w której leżą Strzelce Opolskie, zostaną przytoczone za stroną internetową miasta. Stanowi ona, że „gmina Strzelce Opolskie liczy 32 000 mieszkańców, w tym miasto 19 000. Powierzchnia całej gminy to 202 km², z czego 60 km² przypada na miasto. Strzelce Opolskie położone są przy międzynarodowej trasie 94 (Zgorzelec–Medyka), na pograniczu województwa opolskiego ze śląskim, na zachodnim skraju Wyżyny Śląskiej, na północno-wschodnim stoku grzbietu Góry Chełmskiej. Graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Gogolin, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Kolonowskie, Krapkowice, Toszek, Ujazd, Zdzeszowice”⁵.

² <http://umwo.opole.pl/serwis/index.php?id=246>, [dostęp: 18.4.2010].

³ <http://umwo.opole.pl/serwis/index.php?id=246>, [dostęp: 18.4.2010].

⁴ Por. <http://umwo.opole.pl/serwis/index.php?id=246>, [dostęp: 18.4.2010].

⁵ Por. <http://www.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=28>.

Poniżej mapka województwa opolskiego z podziałem na powiaty:

Źródło: <http://www.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=28>, [dostęp: 18.4.2010].

2.2. Regionalny i lokalny rynek pracy

Regionalny rynek pracy najlepiej można scharakteryzować, podając liczby tworzące statystyki. Do roku 2008, poczynając od 1999 roku, na Opolszczyźnie można było obserwować ciągi spadek liczby osób bezrobotnych. Tendencja ta trwała do lutego 2009 roku, po czym zaczęła się dosyć drastycznie zmieniać. Wskutek tego, na koniec roku 2009 w urzędach pracy w województwie opolskim zarejestrowanych było ponad 47 000 bezrobotnych. Zmiany w liczbie bezrobotnych obrazuje poniższa tabelka, zaczerpnięta z Analizy sytuacji rynku pracy województwa opolskiego, przygotowanej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu.

**Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie opolskim w latach 1999 – 2009
(stan w końcu okresu)**

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Przyrost lub spadek do poprzedniego okresu	
		w liczbach	w %
1999	59 476	-	-
2000	69 311	+ 9 835	+ 16,5
2001	78 557	+ 9 246	+ 13,3
2002	83 436	+ 4 879	+ 6,2
2003	81 623	- 1 813	- 2,2
2004	74 553	- 7 070	- 8,7
2005	69 396	- 5 157	- 6,9
2006	60 058	- 9 338	-13,5
2007	43 338	- 16 720	-27,8

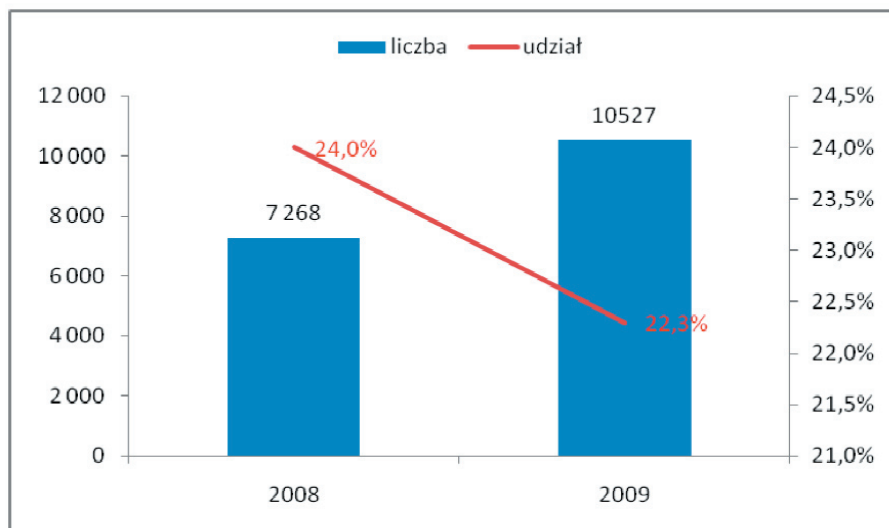
2008	35 698	- 7 640	-17,6
2009	***	***	***
Styczeń	40 667	- 4 440	-9,8
Luty	42 965	- 876	-2,0
Marzec	43 706	2 574	6,3
Kwiecień	42 562	4 774	12,6
Maj	41 833	5 945	16,6
Czerwiec	40 586	6 476	19,0
Lipiec	40 880	7 770	23,5
Sierpień	41 387	8 618	26,3
Wrzesień	41 707	9 802	30,7
Październik	42 394	11 267	36,2
Listopad	44 701	11 689	35,4
Grudzień	47 129	11 431	32,0

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie opolskim w latach 1999–2009 (stan w końcu okresu). Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 11–12, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

Także dzięki opracowaniom z Analizy sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2009 można zaobserwować, jak bardzo na przestrzeni zaledwie jednego roku zmienił się udział bezrobotnych w wieku do 25 lat. O ile liczba bez-

robotnych dwudziestopięciolatek wzrosła o blisko połowę, o tyle ich procentowy udział spadł o niecałe 2%. Zależności te pokazuje poniższy wykres.

Liczba i udział bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat w 2008 i 2009 roku

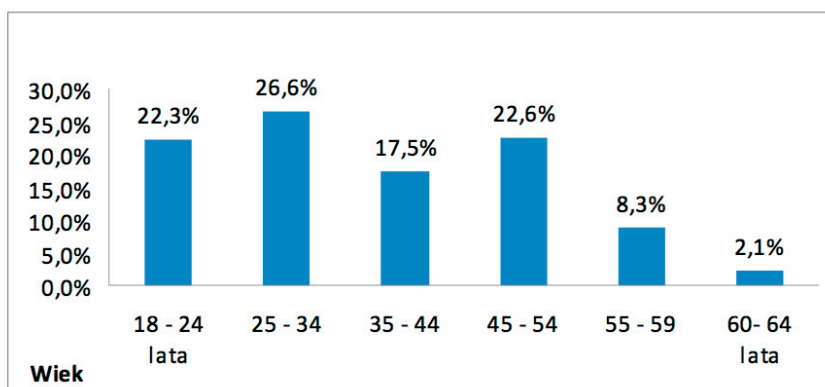

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 21,

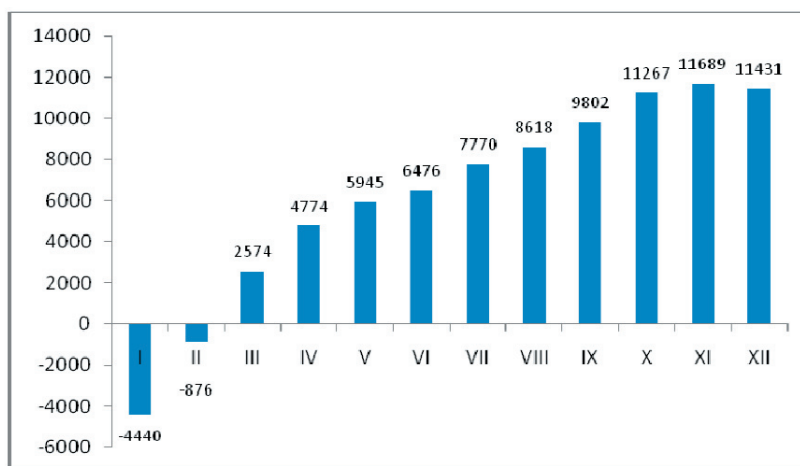
<http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

Największą liczbę bezrobotnych stanowią w województwie opolskim osoby w wieku 25–30 lat. Kolejną grupą, która ma problem ze znalezieniem zatrudnienia, jest grupa wiekowa w przedziale 45–54 lata oraz 18–24 lata. Najmniejsza liczba bezrobotnych znajduje się w najstarszej grupie wiekowej czynnej zawodowo, a więc 60–64 lata. Sytuacja taka może wynikać między innymi z szerokiego wachlarza zabezpieczeń osób, którym niewiele już lat brakuje do osiągnięcia wieku emerytalnego.

¹ Źródło: Czynniki wpływające na jakość i konkurencyjność usług turystycznych w miejscowościach uzdrowiskowych.

Struktura bezrobotnych według wieku - stan na 31 grudnia 2009

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 25, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

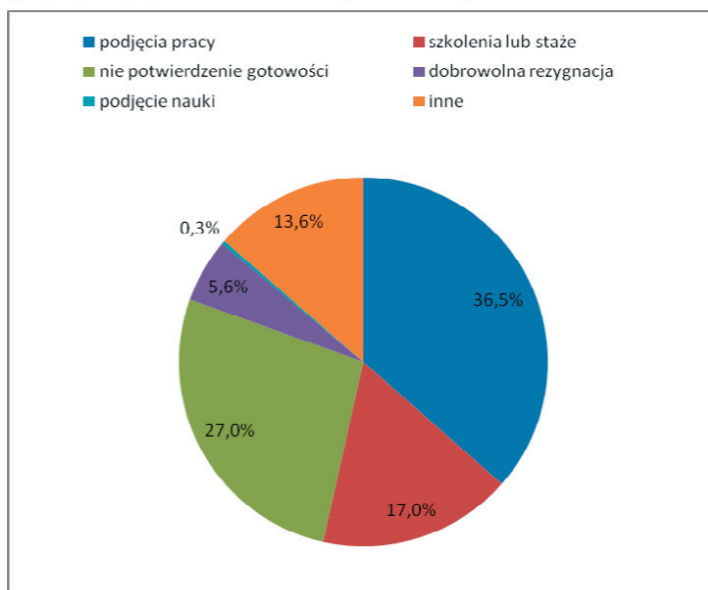
Zmiany w poziomie bezrobocia na przestrzeni roku 2009

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 13, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

Pośród przyczyn wychodzenia ze statusu bezrobotnego, łączących się bezpośrednio z wykreśleniem z ewidencji prowadzonej przez urząd pracy, było – poza

znalezieniem pracy – niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy, rozpoczęcie szkoleń lub stażu oraz dobrowolna rezygnacja. Dane te obrazuje poniższy wykres.

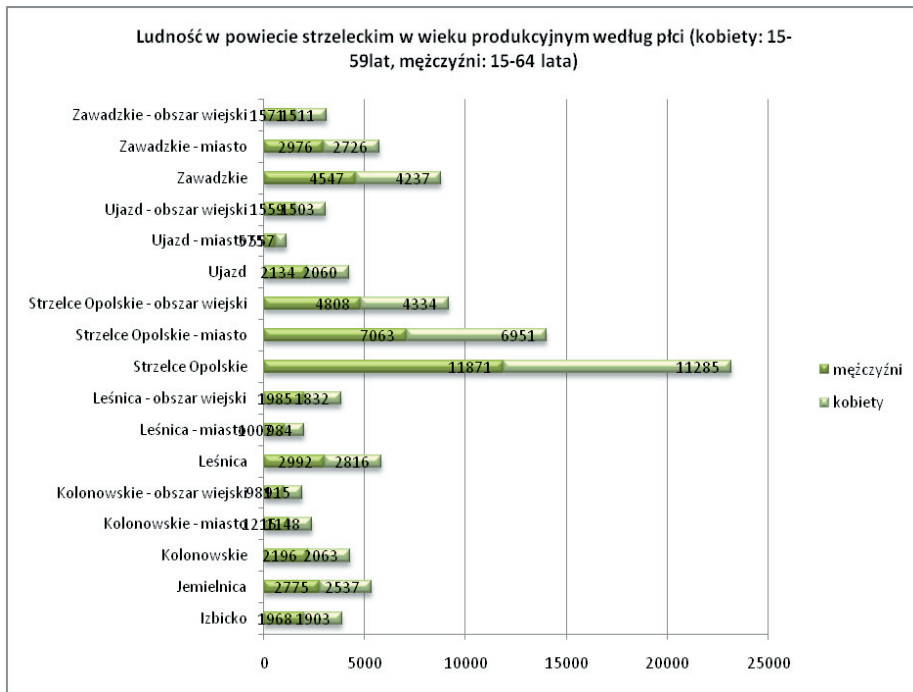
Struktura przyczyn wyrejestrowań z ewidencji bezrobotnych w roku 2009

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 18, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

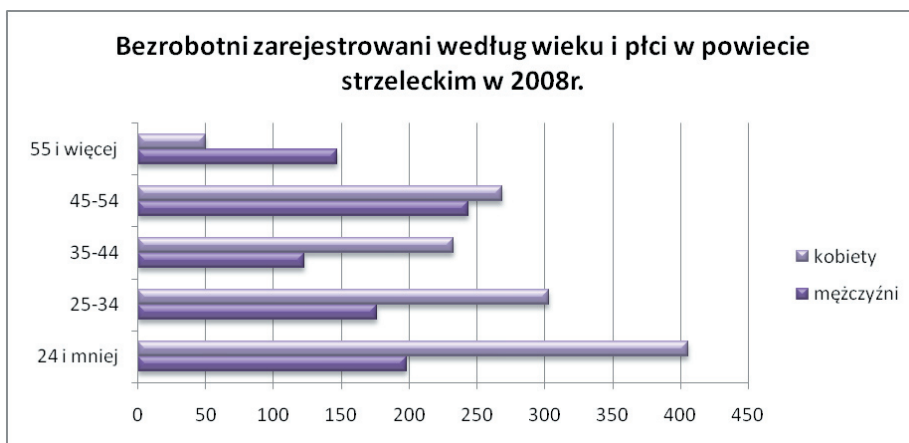
Biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania związane zarówno z gminą, jak i powiatem strzeleckim w zakresie struktury ludności oraz wykonywanej pracy, można rozważyć kilka aspektów.

W powiecie strzeleckim zamieszkuje ponad 50 tys. osób w wieku produkcyjnym. Większość z nich zamieszkuje Strzelce Opolskie, jako miasto powiatowe, które przynajmniej teoretycznie powinno dawać największe możliwości zatrudnienia. Poniższa tabela przedstawia liczbę ludności w wieku produkcyjnym, zamieszkałej w powiecie strzeleckim, w podziale na miejsce zamieszkania i płeć. Dane, które posłużyły do wykonania tabeli, pochodzą z bazy Głównego Urzędu Statystycznego.

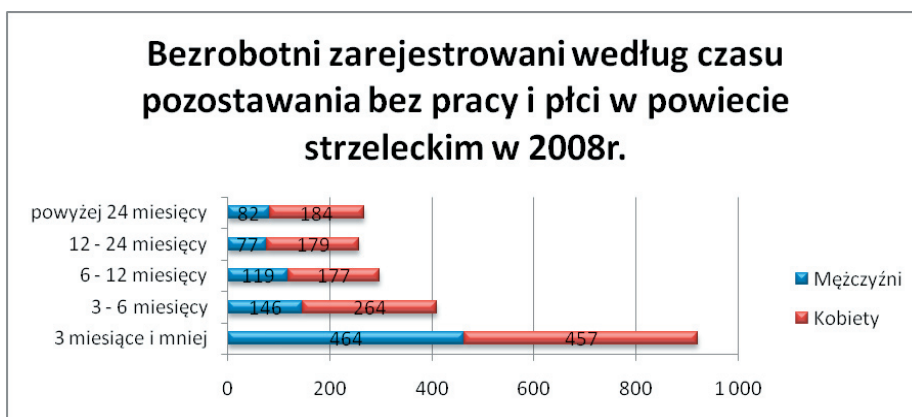

W odniesieniu do stopy bezrobocia można zaobserwować jej spadek w latach 2004–2008, co pokrywa się z tendencją panującą na całym obszarze województwa opolskiego. W ciągu tych 5 opisywanych lat stopa bezrobocia w powiecie strzeleckim zmniejszyła się z ponad 16% do niecałych 10%. Opisane zależności przedstawia wykres poniżej.

Mówiąc o bezrobociu, warto zwrócić uwagę na strukturę bezrobocia w odniesieniu do płci i wieku osób bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych można odnaleźć w grupie wiekowej poniżej 24. roku życia. Wewnątrz tej grupy zdecydowanie ponad połowę bezrobotnych stanowią kobiety. Drugą pod względem ilości osób bezrobotnych jest grupa w wieku 25–34 lata. Trzecią pod względem liczności grupę stanowią bezrobotni w wieku 35–44 lata. We wszystkich tych grupach bezrobotnymi są w większości kobiety. Generalnie kobiety dominują wśród bezrobotnych w grupach wiekowych do 54. roku życia. Z kolei w grupie wiekowej powyżej 55. roku życia następuje odwrócenie tendencji. W grupie tej bowiem zdecydowana większość bezrobotnych to mężczyźni. Ogółem w roku 2008 w powiecie strzeleckim bez pracy pozostawało 2149 osób.

Spośród ogólnej liczby bezrobotnych można wyraźnie wyodrębnić sześć grup według czasu pozostawania bez pracy. I tak największa liczba bezrobotnych w powiecie strzeleckim pozostawała bez pracy do trzech miesięcy. Łączna liczba takich osób wyniosła 921 w roku 2008. Była to najliczniejsza grupa zarówno bez rozróżnienia na płeć, jak i w grupie bezrobotnych kobiet (457 osób) oraz w grupie bezrobotnych mężczyzn (464 osoby). Kolejną grupę pod względem liczności stanowiły osoby pozostające bez pracy od trzech do 6 miesięcy, łącznie 410 osób. Biorąc pod uwagę płeć, kobiety zdecydowanie przeważają w każdej, poza pierwszą (bezrobotni do 3 miesięcy), grupie bezrobotnych. Ich łączna liczba wynosi 1261 osób. Liczba bezrobotnych mężczyzn jest zdecydowanie niższa we wszystkich grupach wiekowych, poza pierwszą, gdzie liczba bezrobotnych mężczyzn jest niewiele wyższa od liczby bezrobotnych kobiet. Łącznie liczba bezrobotnych mężczyzn w powiecie strzeleckim wynosi 888 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie strzeleckim wynosi 84,1% średniej krajowej⁶.

Zgodnie z danymi z Biuletynu Informacji Publicznej, na terenie gminy aktywnie działa ponad 2000 podmiotów gospodarczych w różnych branżach, np.: obróbki metali, stolarce budowlanej, motoryzacji, meblarstwie, budowie maszyn i urządzeń, transporcie⁷. W tymże Biuletynie można odnaleźć także informacje o swoistym powiązaniu Strzelec Opolskich z Opolem, Kędzierzynom-Koźle i Krapkowicami. Zależność ta wynika z lokowania wielu inwestycji, zwłaszcza w okolicy Kędzierzyna-Koźle. Dalej czytamy: „położony w odległości ok. 25 km od Strzelec (Kędzierzyna-Koźle) dąży do tych samych węzłów autostradowych – „Olszowa” i „Nogowczyce”. Zatem autostrada A4, przy której powstaje strefa gospodarcza o docelowej powierzchni 300 ha, będzie zbliżać do siebie strefy rozwoju obu miast, a ich mieszkańcy będą pracować na tym samym obszarze gospodarczym”⁸. Jako sprzyjające inwestycjom i rozwojowi przedsiębiorstw opisano następujące warunki:

- rozwinięta infrastruktura komunalna, m.in. nowoczesna oczyszczalnia ścieków oraz składowisko odpadów;
- dostępność komunikacyjna: autostrada A4, linia kolejowa Wrocław–Kraków;
- sąsiedztwo górnośląskiej aglomeracji miejskiej;
- przewidywalna polityka opłat lokalnych oraz niskie koszty funkcjonowania firm – „szybka ścieżka” przy załatwianiu wszelkich formalności związanych z procesem inwestycyjnym w miejscowych instytucjach;
- zwolnienia z podatku od nieruchomości dla nowych inwestycji;
- bezpieczeństwo dzięki systemowi monitoringu miasta⁹.

Jednakże w bezpośrednim sąsiedztwie Strzelec funkcjonują duże zakłady przemysłowe, które tworzą wiele miejsc pracy. Są wśród nich:

- **Przedsiębiorstwo Przemysłu Obuwniczego** – obuwie robocze , <http://www.ppo.pl/>;
- **Kleinmann Wyroby metalowe** – konstrukcje metalowe schody, <http://www.kleinmann.pl/>;
- **Intersilesia McBride** – chemia kosmetyczna i gospodarcza, <http://www.intersilesia.com.pl/>;
- **Meble Pyka** – producent mebli, <http://www.pyka.com.pl/>;
- **Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej SA** – transport pasażerski i towarowy, <http://www.pks.strzelceop.pl/>;

⁶ Por. http://www.stat.gov.pl/bdr_n/app/dane_podgrup.nowe_okno?p_zest_id=87512&p_typ=HTML.

⁷ <http://bip.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=463>.

⁸ <http://bip.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=34>.

⁹ <http://bip.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=34>, [dostęp: 2.5.2010].

- **Energ-Mechanik** – urządzania dla przemysłu energetycznego, <http://www.energomechanik.com.pl/>;
- **Kapica** – produkcja okien i drzwi , <http://www.kapica.pl/>;
- **Drewnoplast** – produkcja okien i drzwi, <http://www.drewnoplast.com.pl/>;
- **Spółdzielnia Mleczarska Rolników Śląskich**, mleczarnia regionalna;
- **Transannaberg** – transport specjalistyczny, <http://www.transannaberg.pl/>;
- **SILESIA Spółdzielnia Rzemieślnicza**, skupia 30 zakładów rzemieślniczych;
- **Adamietz** – konstrukcje stalowe, <http://www.adamietz.pl/>¹⁰.

2.3. Lokalne instytucje oraz inicjatywy mające wpływ na sytuację lokalnego na rynku pracy

W województwie opolskim niezwykle prężnie działa Wojewódzki Urząd Pracy. Dzięki jego działalności została opublikowana bardzo szczegółowa, opisująca wyczerpująco sytuację na wojewódzkim rynku pracy, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 r. Analiza ta szczegółowo opisuje problemy, jakie napotyka regionalny rynek pracy. Dzięki tak szczegółowemu rozpoznaniu sytuacji tym łatwiej różnym organom zareagować na problemy mieszkańców. We wspomnianej analizie zostało wymienionych kilka inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy. Są to:

- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2009 rok,
- Działania wdrażające Europejski Fundusz Społeczny,
- Sklep z Pracą „OFERTA”.

Regionalny Plan Działania na Rzecz Zatrudnienia na rok 2009 w swych założeniach wyodrębnił pięć obszarów, na których skupił się w swojej działalności. Były to:

- 1) Aktywizacja osób pozostających bez zatrudnienia, w tym z grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz rejestrujących się po utracie zatrudnienia;
- 2) Promocja i wspieranie przedsiębiorczości;
- 3) Wspieranie partnerstwa i współpracy na rynku pracy oraz podnoszenie jakości usług rynku pracy;
- 4) Edukacja ustawiczna;
- 5) Poprawa informacji o rynku pracy¹¹.

Najwięcej środków pochłonęła walka z bezrobociem, co bezpośrednio przełożyło się na największy efekt w odniesieniu do pięciu wyodrębnionych obszarów działania. Ogólnie rzecz ujmując, działania w wymienionych pięciu obszarach przynio-

¹⁰ Por. <http://bip.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=467>, [dostęp: 2.5.2010].

¹¹ Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 40, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

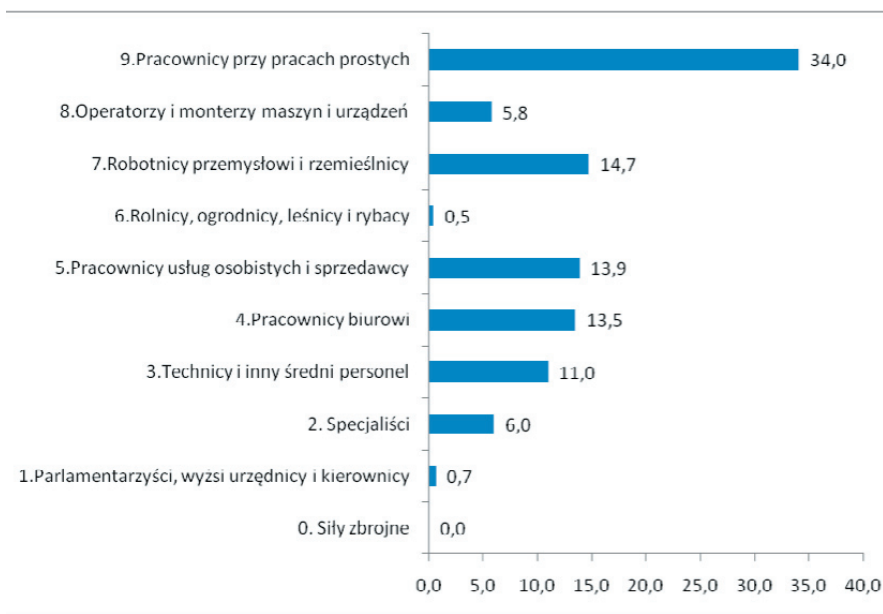
sły efekt w postaci zmniejszenia bezrobocia i poprawy świadomości szerokiej rzeszy osób korzystających z proponowanych form pomocy, na przykład ze szkoleń.

Działania w obszarze wdrażania Europejskiego Funduszy Społecznego skupione były wokół tradycyjnej roli, jaką odgrywają wojewódzkie urzędy pracy, a więc była to rola instytucji wdrażającej II stopnia.

Sklep z Pracą „Oferta” jest inicjatywą funkcjonującą od 1997 r. W swych założeniach sklep miał za zadanie stworzyć bank wolnych miejsc pracy, z którego mogliby korzystać bezrobotni, pracownicy chcący zmienić miejsce pracy, ucząca się młodzież, emeryci i renciści, osoby poszukujące dodatkowego źródła dochodu¹².

Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu można ocenić po rezultatach, jakie przyniosły prowadzone działania. Poniżej tabela ofert pracy w podziale na grupy wielkiej klasyfikacji zawodów.

Struktura zgłaszanych ofert pracy w podziale na grupy wielkiej klasyfikacji zawodów

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 32,
<http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

¹² por. <http://www.praca.qt.pl/idea.html>, [dostęp: 17.4.2010].

Wewnątrz wielkich grup zawodów można także wyodrębnić zawody najbardziej poszukiwane przez pracodawców. Wyniki tego typu klasyfikacji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Napływ ofert pracy wg zawodów w 2009 roku

Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy
Robotnik gospodarczy	7 666
Sprzedawca	2 557
Pracownik biurowy (technik prac biurowych)	3 149
Robotnik budowlany	1 069
Pracownik administracyjny (technik administracji)	977
Sprzątaczką	669

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 33, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

Wobec tak intensywnych działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy trudno pozostać obojętnym. Dane pokazane w poniższej tabelce pokazują, że w porównaniu do odpowiednich kwartałów 2008 roku, w roku kolejnym można zaobserwować zarówno spadek liczby osób bezrobotnych oraz wzrost współczynnika aktywności zawodowej. W roku 2009 wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego w nieznacznym stopniu.

Wybrane wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności (wg BAEL)

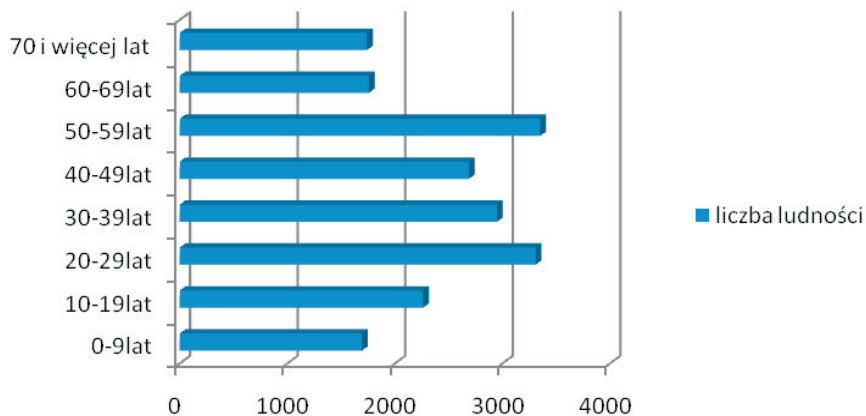
Okresy	Ludność			Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia
	Ogółem	w tym			
		Pracujący	Bierni		
	w tys			%	%
II kwartał 2008	788	383	380	51,9	48,6
III kwartał 2008	782	374	388	50,5	47,8
II kwartał 2009	790	371	372	52,9	47,0
III kwartał 2009	793	388	364	54,1	48,9

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku, Opole 2010, s. 8, <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Analiza2009.pdf>, [dostęp: 17.4.2010].

2.4. Prognozy demograficzne

Łącznie, w Strzelcach Opolskich w roku 2008 zamieszkiwało 19 758 osób. Najwięcej z nich znajdowało się w grupie wiekowej 50–59 lat – 3352 osoby, oraz w grupie wiekowej 20–29 lat – 3309 osób¹³. Poniżej w tabeli została przedstawiona liczba ludności Strzelce Opolskich w podziale na kategorie wiekowe (10 lat). Wykorzystane dane zostały zaczerpnięte z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba ludności Strzelce Opolskich w 2008r.

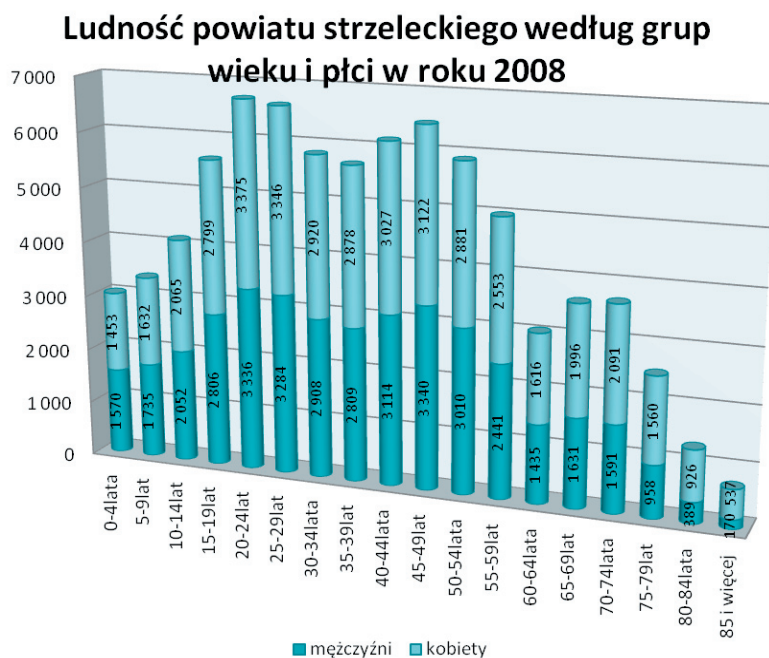

Z kolei analizując wyniki Narodowego Spisu Powszechnego, opublikowane w 2002 roku, można przyrzeć się lepiej deklarowanej narodowości wśród mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Strzelce Opolskie. Spośród ogólnej liczby 34 489 mieszkańców narodowość polską zadeklarowało 25 379 osób, niepolską zaś 6 185 osób (w tym 4 693 osoby zadeklarowały narodowość niemiecką, a 1 414 śląską). Zagadnienie związane z podwójnym obywatelstwem, co bez wątpienia łączy się z poczuciem przynależności do konkretnego narodu, zostało podniesione także w Biuletynie Informacji Publicznej Strzelce Opolskich, w związku z gospodarką. Można tam znaleźć adnotację, iż „należy ona do grupy gmin, której znaczny odsetek mieszkańców stanowią Ślązacy, zamieszkali na tych terenach od dziada i pradziada. Zdecydowana większość z nich posiada prawo do podwójnego obywatelstwa – polskiego i niemieckiego, co uprawnia ich do legalnego podejmowania pracy we wszystkich krajach UE. Migracje zarobkowe Ślązaków mają ogromne znaczenie gospodarcze i społeczne dla regionu, w tym dla gminy Strzelce Opolskie¹⁴. Jednakowoż jakie są to konkretne korzyści czy też straty – tego Biuletyn nie objaśnia.

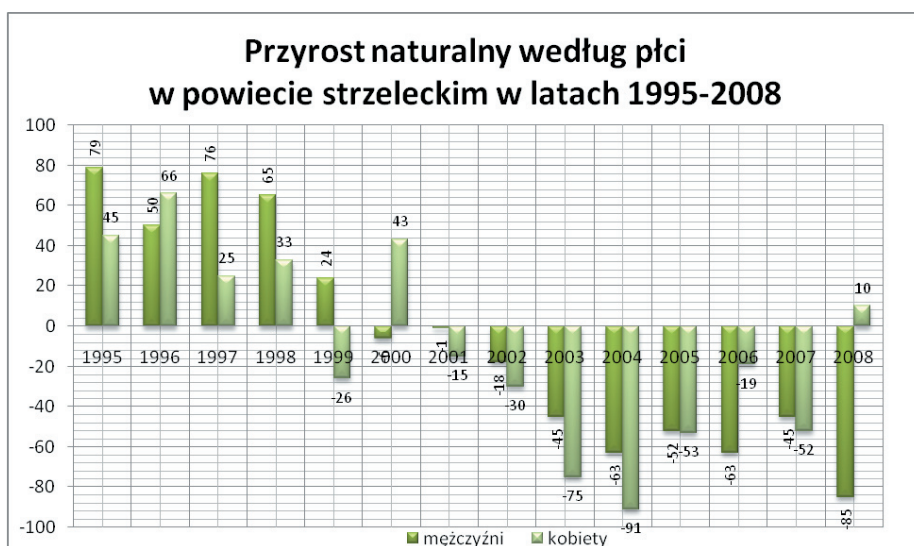
¹³ Por. <http://demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/CustomSelectData.aspx?s=lud&y=2008&t=00/16/11/054>.

¹⁴ <http://bip.strzelceopolskie.pl/serwis/index.php?id=34>, [dostęp: 2.5.2010].

Strukturę mieszkańców w podziale na płeć można opisać jako względnie jednorodną. Liczba kobiet i mężczyzn jest zbliżona, z nieznaczną przewagą kobiet zamieszkujących powiat strzelecki. Kobiety dominują począwszy od grupy wiekowej 20–24 lata do samego końca statystyk. Strukturę społeczeństwa powiatu strzeleckiego przedstawia poniższy wykres. Dane pochodzą z bazy Głównego Urzędu Statystycznego.

Przyglądając się przyrostowi naturalnemu w powiecie strzeleckim na przestrzeni lat 1995–2008, można dostrzec, że do roku 2001 kształtował się on raczej powyżej zera, chociaż im bliżej roku 2001 tym przyrost bardziej dążył do zera. Od roku 2001 przyrost naturalny osiągnął wartość poniżej zera. Tendencja ta, z wyraźnym pogłębianiem się w ostatnich latach, utrzymuje się. Przyrost na zmianę jest większy wśród kobiet lub wśród mężczyzn. W ostatnim roku, z którego są dostępne dane, to wśród kobiet można było dostrzec przyrost naturalny dodatni, w przeciwieństwie do przyrostu wśród mężczyzn, który był zdecydowanie ujemny. Opisane tendencje przedstawia wykres, do którego stworzenia posłużyły dane z Głównego Urzędu Statystycznego.

Tendencje demograficzne dla regionu strzeleckiego nie napawają optymizmem. Z jednej strony coraz więcej ludzi przechodzi w wiek poprodukcyjny, a z drugiej rodzi się coraz mniej dzieci w stosunku do liczby osób umierających. Z przedstawionych danych wynika, że w ciągu najbliższych kilkunastu lat szkoła może odczuć skutki niżu demograficznego, co w prostej zależności przełoży się na mniejszą liczbę uczniów. Dodatkowym problemem może być migracja osób zamieszkałych na Opolszczyźnie, ponieważ wiele osób określa swoją narodowość jako niepolską, ale także wiele posiada podwójne, najczęściej także niemieckie obywatelstwo. Jest więc prawdopodobny odpływ ludności w związku z posiadaniem obywatelstwa do krajów takich jak Niemcy czy Holandia.

2.5. Kompetencje kluczowe a lokalny rynek pracy

Szczegółowe informacje o lokalnych przedsiębiorcach zawiera Biuletyn Informacji Gospodarczej, wydawany przez Urząd Marszałkowski województwa opolskiego. Czytamy w nim, iż „na terenie Opolszczyzny reprezentowanych jest łącznie 19 gałęzi przemysłu. Najważniejsze branże to: cementowo-wapiennicza, meblarska, spożywcza, motoryzacyjna, chemiczna.

Województwo Opolskie przyciąga inwestorów zagranicznych. Pod względem wielkości nakładów inwestycyjnych na mieszkańca województwo znajduje się w ścisłej czołówce. Największe inwestycje przypadają na przemysł cementowo-wapienniczy i budowlany – zainwestowały tu m.in. niemiecko-holenderska spółka Heidelberg Zement CBR Baltic BV, norweska firma Norgips, niemiecki Braas, belgijski Chaufourneries de Hergenrath, belgijska Bekaert NV, niemiecka Kludi. Inwestorzy zagraniczni interesują się też przemysłem spożywczym – zainwestowały

tu m.in. amerykański CPIG, niemiecki Schoeller, holenderska Nutricia. Największa liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego powstała z partnerami z Niemiec. Według Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA (PAIiZ) 41 firm zainvestowało przynajmniej po 1 mln dolarów¹⁵.

W odniesieniu do ogólnej charakterystyki podmiotów gospodarczych Biuletyn stanowi: „według stanu na koniec czerwca 2005 roku w rejestrze REGON w województwie opolskim zarejestrowanych było 89 099 podmiotów gospodarki narodowej. W sektorze prywatnym zarejestrowanych było 83 905 podmiotów (tj. 94,2% ogółu podmiotów), sektor publiczny skupiał zaś 5194 jednostki. Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwie stanowi 2,5% podmiotów w Polsce.

Z danych statystycznych wynika, że liczba podmiotów gospodarczych w województwie opolskim w latach 1995–2004 podwoiła się – z 42,7 tys. w roku 1995 do 88,4 tys. w 2004 roku. (...) Najbardziej dynamiczny wzrost dotyczył liczby podmiotów najmniejszych, zatrudniających do 9 pracujących. W latach 1995–2005 liczba tych podmiotów wzrosła ponad dwukrotnie (wzrost o 114,3%). W tym samym okresie liczba firm małych zwiększyła się o 48,2%. W przypadku podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracujących zanotowano mniejszy wzrost ich liczby – o 11,2%, a w przypadku podmiotów dużych, zatrudniających 250 osób i więcej spadek o ponad 40%¹⁶.

W odniesieniu do kompetencji kluczowych przyszłych pracowników można zwrócić uwagę na szczególną użyteczność tych, które kształcone będą w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. Wynika to ze struktury i branż przedsiębiorstw znajdujących się na terenie województwa. Na szczególną uwagę zwraca fakt tak szeroko zakrojonej małej przedsiębiorczości, co może oznaczać, że mieszkańcom, którzy postanawiają działać samodzielnie, ta aktywność nie jest obca. Z uwagi na liczbę przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym ważne jest kształtowanie kompetencji języków obcych. Oczywiście nie do oceny jest także wartość kompetencji informatycznych i matematycznych, szczególnie w dynamicznie rozwijającej się technice stosowanej zarówno w małych jak i w dużych przedsiębiorstwach.

¹⁵ Biuletyn Informacji Gospodarczej Województwa Opolskiego, s. 19, <http://umwo.opole.pl/docs/big.pdf>, [dostęp: 18.4.2010].

¹⁶ Biuletyn Informacji Gospodarczej Województwa Opolskiego, s. 6, <http://umwo.opole.pl/docs/big.pdf>, [dostęp: 18.4.2010].

3. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

3.1. Krótki opis bazy dydaktycznej

Zespół szkół Zawodowych nr 1 położony jest przy ulicy Powstańców Śląskich, nieopodal rozległego parku. Szkoła mieści się w trzech budynkach, ulokowanych w swoim bezpośrednim sąsiedztwie. Przy szkole został wybudowany kompleks boisk sportowych ORLIK 2012.

W szkole znajdują się 24 sale lekcyjne, w tym 11 klasopracowni (3 komputerowe, 2 gastronomiczne, 1 turystyczna, 1 językowa, 2 elektryczne, 1 mechatroniczna, 1 techniczna), 8 klasopracowni (służące do zajęć z zakresu przysposobienia obronnego, języka polskiego, przedsiębiorczości, geografii, historii, fizyki, biologii, matematyki) oraz 3 sale gimnastyczne. Przy szkole znajduje się także boisko do piłki ręcznej oraz częściowo skomputeryzowana biblioteka posiadająca dostęp do Internetu.

Poszczególne klasopracownie służące do nauczania kompetencji kluczowych są częściowo wyposażone:

- a) Sala do informatyki/technologii informacyjno-komunikacyjnych – projektory multimedialne, tablice interaktywne, skanery, aparaty fotograficzne, kamera;
- b) Sala do matematyki – modele brył, przybory geometryczne;
- c) Sala do fizyki – modele silników, mierniki, magnesy, dynamometry, zasilacze, elektroskop, równia pochyła;
- d) Sala do chemii – tablice poglądowe, budowa strukturalna związków chemicznych, komplet do magnetyzmu, układ okresowy pierwiastków, modele kulowe molekuł;
- e) Sala do geografii – mapy, atlasy, rzutnik pisma;
- f) Sala do biologii – plansze dydaktyczne, telewizor, wideo;
- g) Sala do przedsiębiorczości – gry dydaktyczne, rzutnik pisma, telewizor, DVD;
- h) Sala do j. angielskiego – multimedialna pracownia językowa;
- i) Sala do j. niemieckiego – magnetofony, plansze.

Poza posiadanym już sprzętem pracownicy szkoły zgłasza potrzebę zakupu laptopa z oprogramowaniem Windows 7, MS Office 2007, projektora multimedialnego, ekranu, uchwyty sufitowego do projektora, kabli łączących, mobilnej tablicy interaktywnej, ale także kalkulatorów graficznych i przyrządu do demonstracji brył obrotowych.

Na szczególną uwagę zasługuje wyposażenie pracowni służących do nauki zawodów. Szkoła posiada profesjonalnie wyposażone, a z pewnością wyglądające na profesjonalnie wyposażone pracownie z tokarkami, silnikami, kowadłami, stanowiskami

do mechatroniki, ale także zapewniającą komfort pracy kuchnię, gdzie uczniowie przygotowują i spożywają to, co ugotują podczas zajęć. Pracownie zawodowe robią bardzo pozytywne wrażenie. Wiele z nich zostało wyposażonych dzięki środkom pozyskanym z Unii Europejskiej.

3.2. Charakterystyka uczniów szkoły

Do szkoły uczęszcza ponad 1300 uczniów. W liceum ogólnokształcącym naukę pobiera 27 uczniów, w zasadniczej szkole zawodowej – 463, w technikum – 853 uczniów. Z terenów wiejskich pochodzi 925 uczniów, czyli blisko 70% z ogólnej liczby uczniów.

Uwagę zwraca ogromna liczba konkursów i olimpiad, w jakich startują uczniowie szkoły. W 16 różnych olimpiadach wystartowało łącznie 324 uczniów, niestety żaden z nich nie został laureatem żadnej olimpiady. W 30 różnych konkursach wystartowało 408 uczniów, z czego jedynie 2 zostało laureatami (XXXII Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” oraz XVI Wojewódzkiego Konkursu Matematycznego dla Uczniów Zasadniczych Szkół Zawodowych). Do tak licznego udziału w konkursach i olimpiadach uczniów może motywować fakt, że wiele z nich jest bezpośrednio związanych z posiadanymi już umiejętnościami charakterystycznymi dla danego zawodu. Uczniowie nie są więc zmuszeni do nabywania wiedzy od podstaw, ale rozwijają jedynie te umiejętności, które już zostały im przedstawione na zajęciach. Uczestnictwo w konkursach i olimpiadach wpływa na ocenę z danego przedmiotu, jak również z zachowania. Dodatkową formą motywacji jest dzień bez pytania – uczniowi uczestniczącemu w konkursie przysługuje dzień, w którym nie będzie pytany z żadnego z przewidzianych planem przedmiotu.

Warto zwrócić uwagę na liczbę uczniów przystępujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Dla ogólnej liczby 248 absolwentów pobierających naukę zawodu wszyscy przystąpili do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (dane dla roku szkolnego 2007/2008). Pomyślnie egzamin zawodowy zdało 185 absolwentów.

Jednym z problemów sygnalizowanych przez nauczycieli podczas przeprowadzonego seminarium była kwestia eurosieroctwa i jego konsekwencji w zaangażowaniu uczniów w naukę. Wiele osób wyjeżdża do Niemiec i Holandii, gdzie dzięki podwójnemu obywatelstwu (polskiemu i niemieckiemu) podejmują pracę zarobkową. Jak mówią nauczyciele, uczniowie czy później absolwenci wyjeżdżają za granicę do swoich bliskich i podejmują tam pracę, bardzo często całkowicie niezwiąza-

ną z wyuczonym zawodem. Brak regularnego kontaktu z rodzicami utrudnia pracę z młodym człowiekiem. Szkoła stara się sugerować opiekunom faktycznym, z którymi pozostają uczniowie (są to np. dziadkowie, rodzeństwo), aby stali się opiekunami prawnymi uczniów. Ma to uprościć i przyspieszyć rozmaite procedury związane z postępowaniem z uczniem sprawiającym problemy. W związku z wyjazdami zarobkowymi nauczyciele sugerowali także problem postawy młodych ludzi wobec pracy. Według przedstawicieli szkoły młodzi ludzie uczeni są szacunku do pieniądza, a nie szacunku do pracy samej w sobie.

3.3. Charakterystyka kadry pedagogicznej

W szkole pracuje 96 nauczycieli. Jednakże zgodnie z danymi przedstawionymi na stronie internetowej szkoły, liczba ta wynosi 107 osób, w tym 84 jest pełnozatrudnionych, a 23 osoby zatrudnione są w niepełnym wymiarze¹⁷. W odniesieniu do przedmiotów pozostających w sferze zainteresowań kompetencji kluczowych, tj. informatyki/technologii informacyjnej (5 nauczycieli), matematyki (6 nauczycieli), fizyki (2), chemii (2), geografii (4), biologii (2), przedsiębiorczości (9), języków (16) – pracuje łącznie 46 nauczycieli, z czego oczywiście 4 będzie tworzyło program autorski.

Podczas rozmów nauczyciele wydawali się być zaangażowani w życie szkoły, wyrażali chęć samodoskonalenia, aby lepiej pracować dla dobra swoich uczniów. Co warte zaznaczenia, nauczyciele podkreślali, że strona finansowa i to, co szkoła może zyskać w sensie materialnym, jest drugorzędne w stosunku do ich własnego rozwoju i chęci nauki nowych umiejętności.

3.4. Współpraca szkoły z instytucjami samorządu lokalnego, pracodawcami, instytucjami pozarządowymi

Współpracę szkoły z instytucjami samorządu lokalnego, pracodawcami i instytucjami samorządowymi najlepiej potrafią ocenić pracownicy szkoły, którzy na co dzień mają okazję przekonywać się o skuteczności lub niemożliwości podjęcia współpracy. O sporządzenie analizy SWOT w zakresie tego typu współpracy zostali poproszeni sami nauczyciele. Poniżej przedstawię zestawione analizy SWOT, które odesłali nauczyciele uczestniczący w seminarium. Z uwagi na objętość podzielę analizę na cztery podpunkty, odpowiadające poszczególnym polom analizy SWOT. Do mocnych stron współpracy szkoły z lokalnym i regionalnym przedstawicielami szkoły zaliczyli:

- kierunki kształcenia oferowane przez szkołę są pozytywnie opiniowane przez Powiatową Radę Zatrudnienia i PUP;
- udział w Powiatowych Targach Pracy;

¹⁷ Por. http://www.zsz1strzelce.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=173&Itemid=57 [dostęp: 10.04.2010].

- praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne odbywają się zakładach pracy;
- współpracę z lokalnymi pracodawcami, udział w programie realizowanym przez PUP „Portal Strzeleckiego Przedsiębiorcy”;
- współpracę z pracodawcami;
- kontakt wychowawców z pracodawcami;
- realizację w/w zagadnień na zajęciach: z przedmiotów zawodowych (m.in. kultura zawodu, marketing, statystyka), z podstaw przedsiębiorczości;
- przygotowanie do wejścia na rynek pracy – realizacja programu TWÓJ KROK ZAWODOWY;
- współdziałanie rady pedagogicznej – realizacja zadań zgodnie z Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego;
- doradztwo i poradnictwo zawodowe – indywidualnie.

Do słabych stron zaliczono:

- słabą współpracę pracodawców za szkołą (chętniej pozyskują uczniów na praktyki, ale nie są zainteresowani procesem dydaktycznym związanym ściśle ze szkołą);
- słaby przepływ informacji ze strony pracodawców, dotyczących uczniów
- brak korelacji międzyprzedmiotowej;
- treści nauczania na przedmiotach zawodowych wymagają umiejętności wykraczających poza podstawę programową przedmiotów ogólnokształcących (np. rachunek wektorowy);
- ograniczenia czasowe pracodawców;
- brak znajomości zagranicznego rynku pracy;
- podejmowanie za granicą prac prostych, sezonowych.

Jako szanse są traktowane:

- możliwość odbycia praktyki i zdobycia doświadczenia zawodowego;
- absolwent będzie wyposażony w umiejętności niezbędne do wykonywania wyuczonego zawodu;
- absolwent będzie poszukiwanym fachowcem;
- postrzeganie szkoły jako nowoczesnej placówki;
- szybkie reagowanie na zmiany na rynku pracy i oferowanie nowych kierunków kształcenia oraz kształcenie uczniów na potrzeby lokalnego rynku pracy;
- przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy;
- wyciąganie wniosków z doświadczeń.

Za zagrożenia uznano:

- trudności w opanowaniu treści programowych;
- absolwent będzie nieprzygotowany do funkcjonowania na rynku pracy ogólnej;
- kryzys gospodarczy;
- uczniowie są bardziej zainteresowani zdobyciem doświadczenia zawodowego niż wiedzy ogólnej;
- wykorzystywanie uczniów – przez zaniżanie stawek płacowych;
- korzystanie z usług niesprawdzonego pośrednika.

3.5. Funkcjonujące w szkole inicjatywy uczniowskie

W szkole funkcjonują następujące inicjatywy uczniowskie:

- Samorząd uczniowski;
- Telewizja szkolna tvtech.

3.6. Planowane kierunki rozwoju szkoły

Szkoła poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju projektach, także w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji”, dąży do udoskonalenia procesu kształcenia swoich uczniów, tak aby jeszcze lepiej przygotować ich do wejścia na rynek pracy.

W pewien sposób kierunek rozwoju szkoły został nakreślony już w dokumentach aplikacyjnych. Zostało tam sformułowanych kilka punktów, które mogą posłużyć jako krótki program wytycznych rozwoju szkoły. Tak więc udział w programie będzie służył:

- wsparciu procesu rozwijania kluczowych kompetencji w ramach programów nauczania;
- zwiększeniu dostępności do pozalekcyjnych, uzupełniających, efektywnych i innowacyjnych form rozwijania kompetencji kluczowych;
- wsparciu nauczycieli przy realizacji procesu dydaktycznego uwzględniającego w programach autorskich kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, ITC, języków obcych, przedsiębiorczości;
- zwiększeniu wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy nauczycielami z innych szkół;
- zwiększeniu dostępności zajęć przygotowujących do egzaminu zawodowego;
- ćwiczeniu umiejętności wymaganych na egzaminie zawodowym;
- opracowaniu programów autorskich do przedmiotów zawodowych dostosowanych do potrzeb uczniów i bazy dydaktycznej szkoły.

4. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

4.1. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Zgodnie z informacjami podanymi na stronie internetowej szkoły, dotyczącymi charakterystyki profili poszczególnych specjalności, a także dodając do tego propozycję kształtowania kompetencji kluczowych w wybranych specjalnościach zawodowych, poniżej zostanie przedstawiona charakterystyka poszczególnych zawodów.

Technik obsługi turystycznej – zgodnie z informacjami podanymi na stronie internetowej szkoły, „absolwent tego kierunku posiada wiedzę z zakresu: organizowania pracy biura podróży, organizowania wyjazdów krajowych i zagranicznych, kalkulowania kosztów imprez turystycznych, organizowania i obsługiwania konferencji, targów i zjazdów, zasad organizowania wycieczek krajoznawczych”¹⁸.

Zgodnie z propozycją kształtowania kompetencji kluczowych w tej specjalności, zamieszczonej w dokumentach aplikacyjnych szkoły, będą one kształtowane w ramach geografii turystycznej. Rozwijanie kompetencji przyrodniczych będzie się odnosiło do rozumienia zagadnień przyrodniczych oraz społeczno-ekonomicznych dotyczących geografii turystycznej.

Technik handlowiec – absolwent tej specjalności posiada odpowiedni zasób wiedzy, dzięki której będzie posiadał podstawę do podjęcia pracy na średnim szczeblu zarządzania w przedsiębiorstwach o różnych formach własności; uruchomienia i prowadzenia własnej firmy handlowej.

Propozycja rozwijania kompetencji kluczowych w obrębie tej specjalności obejmuje naukę języka niemieckiego zawodowego. Dotyczy to zarówno mówienia, czytania, pisania i rozumienia ze słuchu. Niezbędnymi umiejętnościami dla techników handlowców są umiejętności sporządzania oferty handlowej w języku obcym. Umiejętności te będą przydatne także podczas egzaminu zawodowego.

Technik ekonomista – absolwent tego kierunku posiada umiejętności z zakresu finansów, rachunkowości, organizowania procesów związanych ze sprzedażą wyrobów, towarów i usług.

Kształcenie na tym kierunku może odbywać się w ramach różnej specjalności:

- finanse i rachunkowość,
- finanse i ubezpieczenia,
- ekonomika i organizacja firmy handlowo-usługowej.

Rozwijanie kompetencji kluczowych będzie wykorzystywane podczas nauczania przedmiotu technika biurowa. Jak zostało to uzasadnione w dokumentach aplikacyjnych, kompetencje informatyczne będą obejmowały umiejętności wykorzystywa-

¹⁸ http://www.zsz1strzelce.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=50, [dostęp: 18.4.2010].

nia, prezentowania i wymiany informacji oraz wykorzystywania Internetu, prezentacji danych, sporządzania ofert handlowych, korespondencji osobowej.

Technik mechanik – absolwent uzyska fachową wiedzę i umiejętności m.in. w zakresie: organizowania i nadzorowania przebiegu procesów wytwarzania maszyn i urządzeń, z uwzględnieniem doboru materiałów; przeprowadzenia kontroli jakości wykonania wyrobów i usług; projektowania prostych obiektów mechanicznych wraz ze sporządzeniem ich dokumentacji konstrukcyjnej.

Kształcenie odbywa się w ramach dwóch specjalności:

- operator obrabiarek sterowanych numerycznie,
- spawalnictwo z możliwością uzyskania uprawnień spawalniczych.

Propozycja kształtowania kompetencji kluczowych odejmuje nauczanie przedmiotu podstawy przedsiębiorczości. Kształcona będzie kreatywność, przedsiębiorczość, innowacyjność. Stanowią one bowiem podstawę bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy, która potrzebna jest do przystąpienia i zdania egzaminów zawodowych.

4.2. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym oraz regionalnym rynku pracy

W zależności od kierunku i specjalności, absolwenci szkoły mogą pracować w:

- biurach podróży,
- agencjach i ośrodkach informacji turystycznej,
- własnym biurze podróży,
- organach administracji samorządowej zajmujących się organizacją i promocją turystyki,
- ośrodkach wypoczynkowych,
- parkach i centrach rozrywki,
- działach socjalnych w zakładach pracy,
- liniach lotniczych zajmujących się organizacją lotów czarterowych na zamówienia biur podróży,
- organach samorządowych, odpowiadając za tworzenie odpowiednich warunków i promocję ruchu turystycznego w regionie¹⁹,
- przedsiębiorstwach usługowych,
- we własnym przedsiębiorstwie,
- świadczyć usługi z zakresu finansów i rachunkowości,
- inne.

Przedstawiciele szkoły, to jest dyrekcja i nauczyciele, zostali poproszeni o wypełnienie analizy SWOT, w której jedna część dotyczyła kompetencji kluczowych oraz

¹⁹ Por. http://www.zsz1strzelce.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=50, [dostęp: 18.4.2010].

kompetencji zawodowych uczniów i absolwentów szkoły. Poniżej zostanie przedstawiony zbiorczy wynik przeprowadzonej analizy SWOT. Z uwagi na objętość analiza zostanie przedstawiona w czterech częściach odpowiadających poszczególnym częściom analizy.

Do silnych stron analizowanego zagadnienia przedstawiciele szkoły zaliczyli:

- udział w dodatkowych projektach edukacyjnych potwierdzających kwalifikacje zawodowe (np. certyfikat językowy, uprawnienia SEP, doradztwo zawodowe);
- dobra zdawalność na egzaminach zawodowych;
- współpraca z instytucjami lokalnymi (banki, Urząd Pracy, Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta);
- praktyki zawodowe organizowane w różnych instytucjach rynku lokalnego (np. banki, Urząd Miasta itp.);
- liczne zajęcia pozalekcyjne pozwalające rozwijać kompetencje zawodowe;
- udział projektach POKL – uzyskiwanie dodatkowych certyfikatów;
- współpraca doradcą zawodowym i pedagogiem szkolnym;
- duża liczba kół zainteresowań w szkole, udział w programach EFS;
- udział w dodatkowych projektach edukacyjnych potwierdzających kwalifikacje zawodowe (np. certyfikaty językowe, doradztwo zawodowe, uprawnienia sep);
- dobra zdawalność na egzaminach maturalnych i zawodowych;
- współpraca z instytucjami lokalnymi (banki, urzędy, Urząd Pracy, Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta, Sąd Rejonowy);
- praktyki zawodowe organizowane w różnych instytucjach runku lokalnego (biura podróży, hotele, Urząd Miejski, banki);
- poszerzenie oferty kształcenia o kursy doskonalące realizowane w ramach projektów realizowanych ze środków unijnych;
- bogata oferta zajęć pozalekcyjnych;
- realizacja przygotowania do wejścia na rynek pracy zgodnie z WSDZ;
- praktyki śródroczne.

Za słabe strony uznano:

- krótki czas trwania praktyk zawodowych;
- pracodawcy nie zawsze dopuszczają praktykantów do wykonywania prac związanych z kierunkiem kształcenia;
- brak aspiracji uczniów;
- niechęć do udziału w zajęciach dodatkowych;

- uczniowie dojeżdżają z odległych miejscowości powiatu, co ogranicza ich możliwości udziału w zajęciach dodatkowych i projektach pozalekcyjnych;
- krótki czas trwania praktyk zawodowych;
- pracodawcy nie zawsze dopuszczają praktykantów do wykonywania prac związanych bezpośrednio z kierunkiem kształcenia;
- brak umiejętności wykorzystywania zdobytych kompetencji, sprzedaży swoich umiejętności.

Jako szanse są postrzegane:

- lepsze przygotowanie do startu na rynek pracy;
- zdobycie doświadczenia zawodowego;
- większa liczba absolwentów podejmie dalszą naukę w wyuczonym kierunku;
- absolwent będzie umiał swobodnie poruszać się na rynku pracy lokalnym i w UE;
- zdobywanie nowych umiejętności poza systemem lekcyjnym;
- lepsze przygotowanie do „startu” na rynku pracy;
- zdobycie doświadczenia zawodowego, którego wymaga wielu pracodawców;
- umiejętności w poruszaniu się na rynku pracy;
- tworzenie dokumentów aplikacyjnych;
- przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej;
- zdobycie doświadczeń zawodowych.

Zagrożeniami może być:

- brak możliwości zapoznania się z całym aspektem obowiązków związanych z wykonywaniem danego zawodu;
- absolwent będzie nieprzygotowany do funkcjonowania na rynku pracy;
- niska motywacja uczniów do nauki;
- brak możliwości zapoznania się z całym aspektem obowiązków związanych z wykonywaniem danego zawodu;
- bierność w podejściu do szukania pracy;
- wybór pracy za granicą często niezgodny z wykształceniem kierunkowym.

4.3. Współpraca szkoły z pracodawcami

Współpraca szkoły z pracodawcami polega przede wszystkim na współpracy w zakresie praktyk, które powinni odbyć uczniowie. Praktyki polegają głównie na nabyciu przez uczniów praktycznych umiejętności, które potem będą wykorzysty-

wać w wykonywanym zawodzie. W odniesieniu do specjalności technik obsługi turystycznej miejscem najodpowiedniejszym do ćwiczenia praktycznych umiejętności są różnego rodzaju firmy prowadzące działalność hotelarską. Miejscem odpowiednim dla technika handlowca są wszelkie punkty handlowo-usługowe, które znaleźć można w niemal każdej miejscowości. Opolszczyzna jest pod tym kątem wyjątkowo odpowiednia z uwagi na to, że wiele osób włada językiem niemieckim, którego doskonalenie postawiła sobie za cel szkoła, przystępując do projektu. Technik ekonomista ma możliwość sprawdzenia swoich umiejętności zarówno w małych, jak i w dużych przedsiębiorstwach. Technik mechanik z kolei może doskonalić swoje umiejętności w różnego rodzaju zakładach, w których potrzebna jest ta specjalność, jest to naturalnie niezbędny zawód w funkcjonowaniu dużych fabryk.

Analiza SWOT, którą uzupełniali wybrani pracownicy szkoły, uwzględniła punkt dotyczący współpracy z regionalnym i lokalnym rynkiem pracy. Można dzięki tym dokumentom przeczytać, że przedstawiciele szkoły cenią sobie współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami, chociaż czasami współpraca napotyka na trudności. Głównym problemem jest brak odpowiedniej komunikacji pomiędzy pracodawcami a szkołą w zakresie pracy konkretnego ucznia. Problemem jest także brak zainteresowania pracodawców współpracą ze szkołą, aby zmodyfikować w pewnych rozsądnych granicach treści kształcenia, aby uczniowie byli jeszcze lepiej przygotowani do podjęcia pracy w swoim wyuczonym zawodzie.

5. KOMPETENCJE KLUCZOWE W PROCESIE DYDAKTYCZNYM

5.1. Znajomość zagadnienia kompetencji kluczowych przez kadre pedagogiczną

Do opisanego tego zagadnienia posłużą się wynikami analizy SWOT, która dotyczyła kadry pedagogicznej w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> • Udział w projektach, olimpiadach i konkursach, • doświadczenie zawodowe, • śledzenie zmian zachodzących na rynku pracy, • otwartość szkoły na zmiany. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przez udział w olimpiadach i konkursach są szanse na aktualizację uwarunkowań środowiskowych rynku pracy, • kadra zostanie wyposażona w umiejętność pisania programów autorskich adekwatnych do warunków panujących na rynku pracy, • zainteresowanie nauczycieli możliwością rozwoju.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek realizacji programu nauczania zmusza nas do stosowania się do jego założeń, • brak umiejętności tworzenia programów autorskich, • niedostateczna umiejętność tworzenia nowych programów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zetknięcie się młodych ludzi z nowoczesnymi technologiami i urządzeniami, z którymi w szkole nie mieli styczności, • obawy nauczycieli związane z niepewnością rynku pracy w stosunku do długiego okresu kształcenia uczniów.

Do głównych zalet szkoły w zakresie kształtowania kluczowych kompetencji została zaliczona elastyczność szkoły i jej otwartość na zmiany. Wspomniana elastyczność wynika zapewne z predyspozycji i chęci grona pedagogicznego do poszerzania swoich kwalifikacji i rozwoju w kierunku poprawy jakości kształcenia kompetencji kluczowych. Rozwój nauczycieli, zgodnie z przedstawioną analizą, powinien także przynieść rozwój umiejętności uczniów szkoły. Jednakże osoby poproszone o wypełnienie dokumentów wskazują na słabe strony, takie jak ciągle niewykształcona umiejętność pisania programów autorskich czy zagrożenia, takie jak obawy związane z możliwościami uczniów przystosowania się do obsługi nowoczesnych maszyn czy do dynamicznie zmieniającej się sytuacji w gospodarce.

5.2. Dotychczasowe doświadczenia w kształtowaniu kompetencji kluczowych w procesie dydaktycznym

Dotychczasowe uczestnictwo szkoły w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej mogło w ogólnym stopniu nakreślić ideę kompetencji kluczowych. Jednakże jednym z celów, którym ma służyć uczestnictwo szkoły w projekcie, jest doskonalenie i jeszcze lepsze poznanie zagadnienia kompetencji kluczowych. Z jednej strony nauczyciele, którzy wypełniali dokumenty, dostrzegają problemy w kształce-

niu kompetencji kluczowych, takie jak obawy związane z chęciami uczniów czy brak wiary we własne umiejętności w zakresie tworzenia nowych programów. Z drugiej strony, aby dostrzec swoje braki, należy mieć świadomość tego, czego brakuje. Trzeba więc wiedzieć, jak takie kształcenie powinno wyglądać. Dlatego też przedstawiciele grona pedagogicznego podczas rozmowy o kompetencjach kluczowych nauczyciele wskazywali te, które będą najbardziej użyteczne uczniom. Wśród nich duży nacisk położono na kompetencje związane z kształtowaniem języka obcego specjalistycznego w konkretnym zawodzie. Generalnie grono pedagogiczne zwraca uwagę na znaczenie wszystkich czterech kompetencji kluczowych, które będą kształtowane w czasie trwania projektu.

5.3. Formy realizacji podstawy programowej

Do tej pory lekcje były organizowane w ogólnie pojęty, standardowy sposób. Zajęcia były prowadzone w formie sprawdzenia wiedzy uczniów, a następnie poszerzenia jej przez kolejne przez nauczyciela realizowane tematy. Formą urozmaicenia zajęć stały się wycieczki dydaktyczne lub spotkania z zaproszonymi gośćmi, na przykład specjalistami lub pracodawcami.

5.4. Dotychczasowe doświadczenia szkoły w projektach współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kontekście kształtowania kompetencji kluczowych

Szkoła w swojej historii uczestniczyła już w projektach finansowanych ze środków unijnych. W roku 2004 szkoła wzięła udział w projekcie finansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny. W ramach działalności wewnątrz tego programu skorzystała z możliwości wyposażenia szkolnych pracowni komputerowych, jakie miała każda placówka biorąca udział w projekcie. Projekt ten był kontynuowany także w kolejnym, 2005 roku. W roku szkolnym 2009–2010 szkoła wzięła udział w projekcie finansowanym ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działanie 9.2. W tym samym rozpoczęła swój udział w programie „Innowacyjna Szkoła Zawodowa”. Dotychczasowe doświadczenie szkoły daje jej więc pewne podstawy do poruszania się w środowisku projektów unijnych. Nie powinny także badałą szkołę zaskakiwać rozmaite specyficzne dla projektów unijnych wymogi.

6. PODSUMOWANIE

6.1. Wnioski

Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Strzelcach Opolskich jest placówką położoną w województwie opolskim, w niedalekim sąsiedztwie Opola i Kędzierzyna-Koźla. Strzelce Opolskie położone są w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A4 oraz głównej trasy kolejowej Wrocław–Przemyśl. To położenie daje mieszkańcom wiele możliwości w zakresie wykonywanej pracy – odpowiednia infrastruktura sprzyja bowiem podejmowaniu zatrudnienia poza miejscem stałego zamieszkania. Dobra infrastruktura to także dobry argument dla przedsiębiorców do tworzenia nowych zakładów. Szkoła z oferowanymi kierunkami kształcenia wpasowuje się w ogólną sytuację społeczno-gospodarczą w swoim regionie, dostarczając specjalistów, którzy później będą mogli podjąć zatrudnienie w swojej wyuczonyj branży zarówno w kraju, jak i za granicą. Wyjazdy zagraniczne dodatkowo ułatwia ludności zamieszkałej na Opolszczyźnie posiadanie podwójnego obywatelstwa, najczęściej niemieckiego. Także wiele osób podczas ostatniego spisu powszechnego zadeklarowało narodowość niepolską. Świadczy to o przywiązaniu do innej od polskiej kultury, to jest kultury zarówno niemieckiej, jak i śląskiej.

W szkole funkcjonują inicjatywy uczniowskie, takie jak szkolna telewizja tvtech. Uczniowie szkoły aktywnie biorą udział w różnych konkursach tematycznych. Wiedza, jaką pozyskują w trakcie kształcenia, ma im w przyszłości umożliwić jeszcze lepsze dopasowanie do rynku pracy. Można stwierdzić, że umiejętności zawodowe, które są kształcone w szkole, będą jeszcze bardziej atrakcyjne dzięki poszerzeniu nauczania o aspekt kluczowych kompetencji. Problemem, z jakim może przyszłości spotkać się szkoła, to niż demograficzny, którego skutki już mogą być odczuwalne. Zmniejszająca się liczba kandydatów do szkoły może wymusić pewne zmiany, zarówno związane z programem kształcenia, jak i infrastrukturą szkolną. Być może szkoła, jeśli nadal będzie rozwijać swoją kadrę i szeroko pojęte zaplecze, będzie konkurencyjną dla innych tego typu ośrodków w województwie, a niż demograficzny nie będzie aż tak dokuczliwy. Dobrym pomysłem jest kierowanie oferty do osób zamieszkałych poza powiatem strzeleckim, jednakże takie działania wymagają kolejnych inwestycji. Aby wykorzystać potencjał, który posiadają uczniowie, ale również zapobiec negatywnym skutkom niżu demograficznego, szkoła może podjąć działania w kierunku poprawy atrakcyjności swojej oferty, na przykład poprzez:

- Lepszy kontakt z lokalnymi przedsiębiorcami, u których realizowane są praktyki zawodowe. W wypełnionych kwestionariuszach oraz analizie SWOT pojawiały się obawy o dalszą współpracę z lokalnymi pracodawcami. Być może przydatna

okazałaby się osoba odpowiedzialna głównie za kontakt z pracodawcami, która będzie zbierała informacje o uczniach, ale także propozycje modyfikacji programów kształcenia zawodowego;

- Szkoła może spróbować wyjść w kierunku profesjonalnych działań marketingowych w swojej okolicy, aby być jeszcze bardziej rozpoznawaną, a tym samym częściej wybieraną przez młodzież kończącą gimnazja. Pozwoli to zmniejszyć skutki niżu demograficznego, który może wpłynąć na znaczne obniżenie liczby uczniów;
- Można w szkole próbować stworzyć swoiste przywiązanie do marki, wytworzyć w uczniach poczucie wspólnoty i dumy z bycia uczniem tej szkoły. Takie działania przełożą się bezpośrednio na opinie o szkole zarówno wśród uczniów, jak i w środowisku lokalnym.

Podczas rozmów z nauczycielami został wspomniany problem eurosieroctwa. Warto zwrócić na tą kwestię większą uwagę, gdyż:

- Uczeń, którego rodzice wyjechali za granicę może stwarzać problemy wychowawcze trudne do omówienia z rodzicami;
- Według nauczycieli uczniowie, których rodzice pracują za granicą, bardziej dostrzegają wartość pieniądza aniżeli pracy samej w sobie;
- W opinii nauczycieli, uczniowie, którzy mają taką możliwość, podejmują pracę za granicą, najczęściej niezwiązaną z wyuczonym zawodem.

Dlatego warto zwrócić uwagę na uczniów, których rodzice przebywają z dala od domu, aby w porę reagować na błędy popełniane przez młodego człowieka.

Wdrażając kompetencje kluczowe, warto zwrócić uwagę na minimalizowanie słabych stron związanych z pracą uczniów w szkole, ale także z ich przyszłością.

Należałby więc zwrócić uwagę na:

- zwiększenie czasu praktyk zawodowych;
- kontakt z pracodawcami, aby nie miała miejsca sytuacja, w której pracodawcy nie zawsze dopuszczają praktykantów do wykonywania prac związanych z kierunkiem kształcenia;
- pracę nad aspiracjami uczniów;
- uatrakcyjnienie zajęć dodatkowych, aby nie potrzebna było większej zachęty uczniów do uczestnictwa;
- maksymalizację efektów praktyk zawodowych, tak aby nawet krótkie praktyki przynosiły wyraźne korzyści dla uczniów;
- wykształcenie umiejętności wykorzystywania zdobytych kompetencji.

Wdrażanie kompetencji kluczowych powinno się bezpośrednio przełożyć na świadomość uczniów w zakresie planowania własnej kariery zawodowej, powinno przynieść wiele korzyści i rozwiązać kilka sygnalizowanych przez nauczycieli problemów.

Badana szkoła jest placówką, która w dotychczasowej historii uczestniczyła już w kilku programach unijnych. Dzięki środkom pozyskanym z Unii Europejskiej otrzymała szansę na doposażenie i unowocześnienie swojej placówki, zarówno pod kątem posiadanego sprzętu, jak i bazy lokalowej.

Przedstawiciele badanej szkoły podczas rozmów oraz poprzez odpowiedzi na pytania postawione w kwestionariuszach i analizach SWOT wykazali się dużą świadomością problemów i szans, jakie niesie za sobą otoczenie, w którym funkcjonują. Udział w projekcie z pewnością pozwoli szkole i jej pracownikom na rozwój, który jeszcze bardziej poprawi jej funkcjonowanie i konkurencyjność.